

Lausunto

02.03.2026

Asia: VN/38625/2025

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/38625/2025-MMM-6

ASIA: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hevosten hyvinvoinnista annetun asetuksen (321/2025) muuttamisesta

YLEISTÄ

Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua esitettyyn luonnokseen hevosten hyvinvointiasetuksen muuttamisesta.

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista (321/2025) tuli voimaan 1.1.2026.

Asetuksen voimaantulon valmistelun yhteydessä on tunnistettu muutostarpeita, jotka tässä asetuksen luonnoksessa ja sitä koskevassa perustelumuistiossa esitetty selkeästi ja perusteellisesti. Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry haluaa muistuttaa siitä, että Suomessa on monipuolinen kirjo hevosrotuja minishetlanninponeista reaktiivisempiin kilpahevosiin. Asetuksen on oltava riittävän väljä mahdollistamaan hevosten yksilöllinen hoito ja on ymmärrettävä, että on olemassa monta eri tapaa pitää ja hoitaa hevosia hyvin. Haluamme korostaa, että asetuksen toimiessa pitävänä peruskivenä neuvonnan avulla pystymme viemään yhdessä hevosten hyvinvointia eteenpäin yhteiskunnallinen taloudellinen tilanne huomioiden.

Alan toimijoiden välinen yhteydenpito on tiivistynyt varsinkin digitalisaation myötä ja toivomme tämän kehityksen jatkuvan edelleen. Tarvitsemme tietotulvaisessa maailmassa moninäkökulmaista

keskustelua jotta yhteinen näkymys alan eteenpäin viemisestä tulisi muodostettua hevosten ja hevosalan parhaaksi.

Alle olemme kirjanneet pykäläkohtaisia huomiota ja ehdotuksia lausunnolla olevaan asetuseräluonnokseen.

5 § Sosiaaliset suhteet

Kuten perustelumuistiossa todetaan, aasien pitäjillä ei ole tällä hetkellä tosiasiallisia mahdollisuuksia noudattaa vaatimusta aasien pidosta lajitoverin seurassa, koska aaseja ei ole helposti saatavilla kotimaisilta markkinoilta. Lisäksi uuden eläimen hankinnan tulee aina perustua vastuulliseen harkintaan. Tämän vuoksi pidämme välttämättömänä, että vaatimukselle säädetään riittävän pitkä siirtymäaika.

Lisäksi katsomme, että vaatimukseen tulee sisällyttää lievennyksiä myös siirtymäajan jälkeen, jotta sääntely on käytännössä toteuttamiskelpoista. Ehdotamme, että muukin kavioeläin voidaan hyväksyä aasin kumppaniksi vähintään siihen saakka, kunnes sopivan lajikumppanin hankkiminen on realistisesti mahdollista. Vaikka aasi on eri lajia kuin hevonen ja muodostaa ensisijaisesti sosiaalisia suhteita toisiin aaseihin, aasien vähäinen määrä tekee vaatimuksen välittömästä täysimääräisestä noudattamisesta monille pitäjille kohtuuttoman vaikeaa. Toiveenamme on, että ne aasit, jotka ovat eläneet hevoslaumoissa, saivat pitää vakiintuneet laumansa ilman, että niiden laumadynamiikkaa tarvitsisi rikkoa. Sen sijaan, mikäli joku aloittaa aasinpidon, tulee huolehtia siitä, että se saa samassa yhteydessä lajitoverin.

6 § Varsojen sosiaalisia suhteita koskevat lisävaatimukset

Asetuksen tekstiin ”varsaa ei saa vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä. Vieroituksen on tapahduttava vaiheittain.” haluamme antaa korjaus ehdotuksemme sanamuodon muuttamisesta: Varsat vieroitetaan noin puolen vuoden ikäisenä. Vieroituksessa on vältettävä sekä emien että varsojen turhaa stressiä.

Haluamme antaa kasvattajille mahdollisuuden suorittaa varsojensa vieroitus emistään omiin olosuhteisiinsa nähden parhaalla mahdollisella tavalla turhaa stressiä välttäen ja hevosyksilöiden ominaisuudet huomioiden. Tietyissä olosuhteissa vaiheittainen vieroitus on stressaavampaa kuin kerralla tehty vieroitus.

13 § Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pihatton kiinteää pohjaa koskeva vaatimus on säädetty ilman siirtymäaikaa. Kannatamme ehdotusta, jonka mukaan kiinteän pohjan vaatimuksen sijaan säädettäisiin vaatimus pihatton pohjan tasaisuudesta ja kuivuudesta, sillä tämä vastaa paremmin käytännön toteutusmahdollisuuksia ja tukee hevosten hyvinvoinnin kannalta olennaisia tekijöitä.

Kuten perustelumuistiossa todetaan, pihatto on asetuksen määritelmän mukaan rakennus tai rakennuksen osa, jossa hevosia pidetään ja joka tarjoaa hevosille kuivan makuutilan sekä mahdollisuuden ulkoilla vapaasti. Pihattoja on toteutettu myös maalattiaisina ilman, että hevosten

hyvinvointi on vaarantunut. Myös maalattian tulee olla hevoselle turvallinen ja mahdollistaa asianmukaisesti kuivitettu makuualue. Tasaisuutta ja kuivuutta koskeva vaatimus turvaa nämä edellytykset ilman, että se tarpeettomasti rajoittaa erilaisia toimivia ja vakiintuneita pihattoratkaisuja.

Lisäksi katsomme tarpeelliseksi, että vaatimuksissa sallitaan myös kolmeseinäinen pihatto, mikäli pihaton oviaukkoon voidaan järjestää riittävä ja toimiva tuulensuoja. Pihaton oviaukon tulee olla riittävän leveä ja rakenteiltaan sellainen, että hevosten kulkeminen sisään ja ulos on sujuvaa ja turvallista.

Perusteluna toteamme, että hevosten liikkuminen pihattoon ja sieltä ulos tapahtuu usein nopeasti ja laumadynamiikan ohjaamana. Ahtaat tai seinärakenteiden suojassa olevat oviaukot lisäävät riskiä hevosten törmäämisestä rakenteisiin. Erityisesti lonkkakyhmyt ovat alttiita osumaan rakenteisiin hevosten ryntäillessä, mikä voi aiheuttaa pysyviä ja vakavia vaurioita. Lisäksi lauman arvojärjestys voi estää alempiarvoisen hevosen pääsyn pihattorakennukseen, mikäli tilaa ei ole riittävästi ohittamiseen tai väistämiseen. Riittävän leveä ja tuulensuojattu oviaukko parantaa hevosten turvallisuutta ja pihaton käytettävyyttä.

Käytännössä väärään paikkaan tai liian umpinaiseksi rakennettu pihatto tai säänsuojakatos ei aja asiaansa hevosten hyvinvoinnin parantajana. Pakoeläimenä hevonen ei mene rakennuksen suojaan, jos se ei koe siellä oloaan turvalliseksi.

15 § Siirtymäsäännökset

Kannatamme ehdotuksessa esitettyjä muutoksia. Lisäksi pidämme perusteltuna talli -käsitteen täsmentämistä siten, että tallilla tarkoitetaan rakennusta, jossa hevosia pidetään joko yksittäiskarsinoissa ja/tai ryhmäkarsinoissa.

Esitetty ratkaisu antaa olemassa oleville talleille sekä jo ennen asetuksen voimaantuloa suunnitteilla olleille hankkeille realistisen mahdollisuuden sopeutua uusiin pinta-alavaatimuksiin. Tämä vähentää äkillisiä ja kohtuuttomia investointipaineita sekä parantaa sääntelyn ennakoitavuutta ja hyväksyttävyyttä alalla.

Esitämme, että kaikkia kiinteisiin rakenteisiin liittyviä säädöksiä koskee yhtenäinen siirtymäaika, joka ulottuu vähintään vuoden 2040 loppuun, jotta toimijoilla on tosiasiallinen mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa tarvittavat muutokset hallitusti ja kustannustehokkaasti. On otettava huomioon, että Suomen talous on kärsinyt pitkittyneestä, odotettua heikommasta suhdanteesta, jossa bruttokansantuote (BKT) on supistunut tai kasvu jäänyt olemattomiin. Tämä ei ole voinut olla heijastumatta myöskään hevosalaan: uudet investoinnit ovat jo pitkään olleet jäissä taloustilanteen vuoksi, tästä kertoo myös Hevostalousbarometri 2025. Liitto painottaa neuvonnan merkitystä, vuoropuhelun lisäämistä ja valvonnan yhdenvertaisuutta koko maassa, jotta sääntely ei muodostu kohtuuttomaksi esteeksi kasvatusta- ja yritystoiminnalle.

Varsomiskarsinoiden osalta esitämme vahvasti, että tamman ja varsan yhteiskarsinaa ei rinnastettaisi mitoitukseltaan kahden aikuisen hevosen ryhmäkarsinaan. Tamma ja varsa muodostavat luonnollisen ja tiiviin yksikön, jonka tilankäyttö poikkeaa olennaisesti kahden aikuisen, toisilleen vieraamman hevosen tilantarpeesta. Käytännön kokemusten perusteella suurin osa nykyisistä varsomiskarsinoista on noin 12 m², mikä on riittävä koko valtaosalle lämminverijä-

suomenhevostammoista varsoineen. Suuremmat kokovaatimukset koskisivat ensisijaisesti kaikkein kookkaimpia hevosia. Tällainen ratkaisu noudattaisi myös yhteispohjoismaista linjaa.

Alle 18 kuukauden ikäisten varsojen ja nuorten hevosten ryhmätilojen osalta mitoituksen tulisi olla erillinen ja suhteutettu niiden käyttäytymiseen ja tilankäyttöön. Nuoret hevoset lepäävät ja oleskelevat tiiviisti yhdessä, eivätkä tarvitse samaa pinta-alaa kuin aikuiset hevoset. On myös havaittu, että liian suuri sisätila voi lisätä levottomuutta ja tapaturmariskiä, kun taas hieman niukempi, mutta asianmukainen tila rauhoittaa nuoria hevosia lepäämään ja syömään. Suomessa hevoset myös ulkoilevat päivittäin, joten karsinan ensisijainen tarkoitus on tarjota turvallinen lepo- ja ruokailutila.

Ehdotamme painokkaasti, että 31.12.2025 asti voimassa olleet ryhmäkarsinoiden vähimmäiskokovaatimukset pidettäisiin voimassa nykyisissä ja vireillä olevissa rakennuksissa myös 1.1.2026 voimaan astuneessa asetuksessa:

Täysikasvuinen hevonen - Yksittäiskarsinan pinta-ala

12 - 24 kk ikäinen nuori hevonen 75 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Alle 12 kk ikäinen varsa 50 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

3. Ryhmässä pidettävien hevosten hevospihaton vähimmäiskoko hevosta kohden

Sellaisen hevospihaton makuuhallissa, jossa hevosia ei ruokita, on oltava kutakin siellä pidettävää hevosta kohden tilaa:

Täysikasvuinen hevonen 80 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

12 - 24 kk ikäinen nuori hevonen 60 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Alle 12 kk ikäinen varsa 40 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Säätelyn tulee turvata eläinten hyvinvointi, mutta samalla olla rakenteellisesti ja taloudellisesti realistista, jotta kasvatustoiminnan edellytykset säilyvät.

Haluamme korostaa, että rakennusten käyttöiät ovat pitkät nykyisen kestävä kehityksen ideologiankin mukaan, ja useita rakennuksia on rakennettu edellisen asetuksen voimaantulon jälkeen. Tällöin on kohtuutonta, että esim. vuonna 2023 rakennettua eläinsuojaa pitäisi olla rakenteellisesti muuttamassa kesken sen elinkaarta. Useassa rakennuksissa muutostoimenpiteet vaatisivat suuria rahallisia panostuksia, mikä ei ole realistista nykyisessä Suomessa vallitsevassa taloustilanteessa, horjutaan vuosikausia taantuman ja laman välimaastossa.

Hevosenomistajat rahoittavat kaikki hevosten hyvinvointia tulevat ja lisäävät toimenpiteet omasta kukkarostaan. Tämä poikkeaa muista tuotantoeläimistä, joilla hyvinvointitoimenpiteitä tuetaan rahallisesti hyvinvointitukina. Riittävät rahalliset kannustimet edistäisivät luonnollisesti hyvinvointitoimenpiteisiin ryhtymistä.

LOPUKSI

Suomalainen hevososaaminen on arvostettua myös kansainvälisesti. Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry vetoaa siihen, että hevosенpidon kehittämistä ja sitä koskevaa sääntelyä tarkastellaan pitkäjänteisesti ja ennakoitavasti. Neuvonnan roolia tulee korostaa entisestään ja vuoropuhelua alan toimijoiden kesken lisätä. Taloudellinen tilanne haastaa muiden toimijoiden tavoin myös hevosalan yrittäjiä, ja on erittäin tärkeää, että mahdolliset investoinnit voidaan suunnitella ja toteuttaa kustannustehokkaasti. Päätöksenteolla on suorat ja konkreettiset vaikutukset hevosalan arkeen sekä toimintaedellytyksiin, minkä vuoksi on välttämätöntä varmistaa, että sääntely tukee vastuullista toimintaa ja on käytännössä toteuttamiskelpoista. Näin Suomi voi toimia jatkossakin hevosten hyvinvoinnin ja vastuullisen hevostalouden mallimaana myös koko yhteiskuntaa koettelevassa taloudellisesti haastavassa tilanteessa.

Toivomme, että asetus asettaa hevosen hyvinvoinnin ja turvallisuuden etusijalle sekä takaa hevosalan toimintakyvyn myös tulevaisuudessa.

Annamme mielellämme lisätietoja ja osallistumme jatkovalmisteluun.

Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry

Turussa 27.2.2026

Lisätiedot: Virpi Ylitalo, toiminnanjohtaja

Ylitalo Virpi
Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry